સૌરાષ્ટ્ર આજતક

ભારતીય રાજદ્વારી માટે કસોટીનો સમય, વિદેશ નીતિ માટે સૌથી મોટો પડકાર

ફક્ત એક વર્ષ થયું છે, પરંતુ ડોનાલ્ડ ટ્રમ્પ દ્વારા થયેલી ઉથલપાથલ એક યુગ બદલાઈ ગયો હોય તેવું લાગે છે. નવા વર્ષની શરૂઆતમાં, તેમણે વેનેઝુએલા પર હુમલો કર્યો. આ વર્ષે, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ તેની ૨૫૦મી વર્ષગાંઠ ઉજવશે, પરંતુ શું વિશ્વના સૌથી ઉદાર, સંતુલિત અને સ્થિર લોકશાહીના સ્થાપકોએ ક્યારેય કલ્પના કરી હશે કે કોઈ રાષ્ટ્રપતિ માત્ર એક વર્ષમાં ૨૫૦ વર્ષ જૂના ક્રમને ઉથલાવી દેશે? આફ્રિકન-અમેરિકન ફંક ગાયક જેમ્સ બ્રાઉને પ્રખ્યાત ગાયું હતું, "ઇટ્સ અ મેન્સ વર્લ્ડ." તેવી જ રીતે, એવું કહી શકાય કે આ ટ્રમ્પની દુનિયા છે - ખાસ કરીને ભૂરાજકીય અને અર્થશાસ્ત્રમાં.

ટ્રમ્પની દુનિયામાં, સ્થાપિત રાજદ્વારી પરંપરાઓ અથવા આંતરરાષ્ટ્રીય નિયમો અને નિયમોની કોઈ ગેરંટી નથી. આ બીજા વિશ્વયુદ્ધ પછી સ્થાપિત નિયમ-આધારિત વિશ્વથી તદ્દન વિપરીત છે, જેના પર ભારતની વિદેશ અને વેપાર નીતિ ટકી છે. સોવિયેત યુનિયનના વિઘટન સાથે ભારત જે બ્લોક્સને ટાળતું હતું તે તૂટી ગયું, અને વિશ્વ એકધ્રુવીય બની ગયું. ભારતે, બિન-જોડાણવાદને બદલે, સ્વ-હિત સ્વાયત્તતાની નીતિ અપનાવી અને, જૂથવાદને ટાળીને, તેની વ્યૂહાત્મક અને આર્થિક શક્તિ વિકસાવવા માટે યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સનો વ્યૂહાત્મક અને વેપાર ભાગીદાર બન્યો.

ભારત પહેલાં, ચીને પણ જૂથવાદ છોડી દીધો અને પોતાના વ્યૂહાત્મક હિતોનું રક્ષણ કરતી વખતે, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ સાથે વેપાર ભાગીદારીમાં પ્રવેશ કર્યો, જેના કારણે તે હવે દરેક ક્ષેત્રમાં યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સને પડકારવાની સ્થિતિમાં છે. ટ્રમ્પ પોતે ચીનને જી-૨ નું બીજું ૨, એટલે કે, બીજી મહાસત્તા માનતા હતા. તેઓ રશિયાને વ્યૂહાત્મક મહાસત્તા માને છે, પરંતુ તે વૈશ્વિક શક્તિ સંતુલનનો ત્રીજો ધરી બનવાની સ્થિતિમાં નથી. યુક્રેન યુદ્ધ અને આર્થિક પ્રતિબંધોએ તેને ચીનના છાવણીમાં ધકેલી દીધું છે. આનો અર્થ એ છે કે વિશ્વ ફરી એકવાર બે છાવણીમાં વહેંચાયેલું દેખાય છે, જ્યારે ભારત બહુપક્ષીય વ્યવસ્થા ઇચ્છે છે. યુનેસ્કો, વિશ્વ આરોગ્ય સંગઠન અને પેરિસ આબોહવા કરાર જેવી વૈશ્વિક સંસ્થાઓ અને સંધિઓમાંથી ટ્રમ્પના ખસી જવાથી ચોક્કસપણે વિશ્વ મંચ પર ઉભરતી શક્તિઓ માટે થોડી જગ્યા ઊભી થઈ છે. જો કે, મહાસત્તાઓની મનસ્વીતાએ નિયમ-આધારિત વ્યવસ્થાનું સ્થાન લીધું છે. વેનેઝુએલા પર યુએસ હુમલો અને ત્યારબાદ રાષ્ટ્રપતિ માદુરો પર કબજો, ઈરાન અને નાઇજીરીયા પર હવાઈ હુમલા અને તાઇવાનને ડરાવવા માટે ચીનની લશ્કરી કવાયતો આના તાજેતરના ઉદાહરણો છે.

મહાસત્તાઓની મનસ્વીતા ભારત માટે ચિંતાજનક છે. ભારત ચોક્કસપણે ઇચ્છે છે કે વૈશ્વિક સંસ્થાઓ અમેરિકા અને યુરોપિયન નિયંત્રણથી મુક્ત રહે, પરંતુ સુવ્યવસ્થિતતાના ભોગે નહીં. તે ઇચ્છે છે કે ભારત, બ્રાઝિલ, દક્ષિણ આફ્રિકા અને જાપાન જેવી શક્તિઓને વૈશ્વિક સંસ્થાઓમાં પ્રમાણસર પ્રતિનિધિત્વ મળે. જો ભારત સુપરપાવર મનસ્વીતાના અંધાધૂંધમાં સુરક્ષા પરિષદ અને વિશ્વ બેંક જેવી સંસ્થાઓમાં યોગ્ય સ્થાન મેળવે છે, તો પણ તેની વ્યવહારિક ઉપયોગિતા શું રહેશે? વાસ્તવિકતા એ છે કે ભારતે તેની વિદેશ નીતિ કુશળતા દ્વારા આ વ્યવસ્થામાં પોતાનું સ્થાન બનાવવું પડશે. આ વર્ષે, તે બ્રિક્સ રાષ્ટ્રોનું અધ્યક્ષપદ સંભાળશે, જ્યાં તેને દક્ષિણના રાષ્ટ્રોનું નેતૃત્વ કરવાની તક મળશે, પરંતુ તેને ચીનનો પણ સામનો કરવો પડશે. બ્રિક્સ સભ્ય ઈરાન પણ ચલણના અવમૂલ્યન અને આર્થિક કટોકટી અંગે વિરોધ પ્રદર્શનો જોઈ રહ્યું છે. ટ્રમ્પે ધમકી આપી છે કે જો વિરોધ પ્રદર્શનો પર કાર્યવાહી કરવામાં આવશે તો અમેરિકા હસ્તક્ષેપ કરશે. અધ્યક્ષ તરીકે, બ્રિક્સ દેશના આંતરિક બાબતોમાં દખલગીરીનો આ ભય ભારત માટે યુક્રેનની જેમ જ મૂંઝવણ ઊભી કરી શકે છે.

ભારતે ક્વાડ સમિટનું પણ આયોજન કરવું પડશે, જે એક વર્ષ માટે મુલતવી રાખવામાં આવ્યું છે, જે ટ્રમ્પની ભારત મુલાકાત પર નિર્ભર રહેશે. ટ્રમ્પની ભારત મુલાકાત વેપાર વાટાઘાટોની પ્રગતિ પર નિર્ભર રહેશે, જેની નિષ્ફળતાએ ૨૫ વર્ષ જૂના સંબંધોમાં ખટાશ લાવી છે. જોકે યુએસ ટ્રેડ રિપ્રેઝન્ટેટિવ જેમીસન ગ્રીરે ભારતના પ્રસ્તાવોને અત્યાર સુધી મળેલી શ્રેષ્ઠ વેપાર ઓફર ગણાવી છે, ટ્રમ્પના વલણને જોતાં, ભારત કોઈપણ વસ્તુ પર આધાર રાખી શકે તેમ નથી. ભારતે યુએસ બજાર માટે વિકલ્પો શોધવા પડશે.

ઇન્ડિયા એનર્જી વીક ૨૦૨૬ ગોવામાં ૨૭-૩૦ જાન્યુઆરી દરમિયાન યોજાશે

ઊર્જા સુરક્ષા, રોકાણ અને ડીકાર્બોનાઇઝેશન પર ચર્ચા કરવા વૈશ્વિક મંત્રીઓ, ઝઈંજ અને નીતિ નિર્ધારકો એકત્ર થશે

ઇન્ડિયા એનર્જી વીક (IEW) ૨૦૨૬ આગામી ૨૭-૩૦ જાન્યુઆરી ૨૦૨૬ દરમિયાન ગોવામાં પરત ફરી રહ્યું છે, જે વૈશ્વિક ઊર્જા ક્ષેત્ર માટે એક નિર્ણાયક તબક્કે વિશ્વભરના મંત્રીઓ, વૈશ્વિક CEOs, નીતિ નિર્ધારકો, નાણાકીય સંસ્થાઓ, શિક્ષણવિદો અને ટેકનોલોજી પ્રદાતાઓને એકસાથે લાવશે. વર્ષના પ્રથમ મોટા આંતરરાષ્ટ્રીય ઊર્જા સંમેલન તરીકે, IEW ૨૦૨૬ ઊર્જા સુરક્ષાને મજબૂત કરવા, રોકાણને વેગ આપવા અને ડીકાર્બોનાઇઝેશન માટે વ્યવહારુ અને માપી શકાય તેવા માર્ગોને આગળ વધારવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરશે.

જેમ-જેમ વૈશ્વિક ઊર્જા પ્રણાલીઓ વધતી માંગ, ભૌગોલિક રાજકીય અનિશ્ચિતતા અને વધતી જતી આબોહવા પ્રતિબદ્ધતાઓ વચ્ચે આગળ વધી રહી છે, તેમૈંઈઉ ૨૦૨૬ સંવાદ અને સહકાર માટે એક મુખ્ય મંચ તરીકે કામ કરશે. અગાઉની આવૃત્તિઓની સફળતાને આધારે, આ કાર્યક્રમમાં ૧૨૦ થી વધુ દેશોના સહભાગીઓનું સ્વાગત કરવામાં આવે તેવી અપેક્ષા છે. ૨૦૨૫ ની આવૃત્તિમાં ૬૮,૦૦૦ થી વધુ ઉપસ્થિતો, ૫૭૦ પ્રદર્શકો અને ૫,૪૦૦ કોન્ફરન્સ પ્રતિનિધિઓની ભાગીદારી જોવા મળી હતી, જેમાં ૧૦૦ કોન્ફરન્સ સત્રોમાં ૫૪૦ થી વધુ વૈશ્વિક વક્તાઓ સામેલ હતા. ૨૦૨૬ ની આવૃત્તિ વધુ વિસ્તરશે, જે વિશ્વના અગ્રણી ઊર્જા સંવાદ મંચોમાં IEW ના સ્થાનને વધુ મજબૂત બનાવશે.ભારત સરકારના પેટ્રોલિયમ અને પ્રાકૃતિક ગેસ મંત્રાલયના નેજા હેઠળ આયોજિત અને ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયન પેટ્રોલિયમ ઇન્ડસ્ટ્રી (FIPI) અને dmg events દ્વારા સંયુક્ત રીતે આયોજિત,ૈંઈઉ ૨૦૨૬ ઊર્જા સુરક્ષા, પોષણક્ષમતા અને ટકાઉપણું પર સહકાર માટે એક તટસ્થ અને વૈશ્વિક સ્તરે જોડાયેલું ફોરમ પૂરું પાડે છે. અમેરિકા, યુરોપ, મધ્ય પૂર્વ, આફ્રિકા અને એશિયા-પેસિફિક ક્ષેત્રના પ્રતિનિધિમંડળો ભાગ લે તેવી અપેક્ષા છે, જે વૈશ્વિક ઊર્જા મુત્સદ્દીગીરીમાં ઇન્ડિયા એનર્જી વીકની વધતી જતી ભૂમિકાને રેખાંકિત કરે છે.

ઇન્ટરનેશનલ એનર્જી એજન્સીના 'વર્લ્ડ એનર્જી આઉટલુક ૨૦૨૫' મુજબ, માત્ર ભારત જ ૨૦૫૦ સુધીમાં વૈશ્વિક વધારાની ઊર્જા માંગના ૨૩ ટકાથી વધુ હિસ્સો ધરાવશે તેવો અંદાજ છે, જે કોઈપણ દેશ માટે સૌથી વધુ છે. આ પૃષ્ઠભૂમિમાં, IEW ૨૦૨૬ સ્થિતિસ્થાપક ઊર્જા પ્રણાલીઓને મજબૂત કરવા અને સ્વચ્છ ઊર્જા સંક્રમણને વેગ આપવા પર વિચાર-વિમર્શ કરવા માટે નીતિ નિર્ધારકો અને ઉદ્યોગના નેતાઓને એકસાથે લાવશે.

ભારતનું સુધારા-લક્ષી ઊર્જા માળખું

IEW ૨૦૨૬ ભારતના સુધારા-આધારિત ઊર્જા મોડલ પર પ્રકાશ પાડશે, જે આર્થિક વૃદ્ધિ, આબોહવા જવાબદારી અને ગ્રાહક સુરક્ષા વચ્ચે સંતુલન જાળવે છે. 'ઓઈલફિલ્ડ્સ (રેગ્યુલેશન એન્ડ ડેવલપમેન્ટ) એક્ટ ૨૦૨૫' અને 'પેટ્રોલિયમ અને નેચરલ ગેસ રૂલ્સ, ૨૦૨૫' હેઠળના ઐતિહાસિક કાયદાકીય અને નિયમનકારી સુધારાઓએ અપસ્ટ્રીમ ઇકોસિસ્ટમને મજબૂત બનાવ્યું છે. આ સુધારાઓ અન્વેષણ (explroation), ઉત્પાદન, ડીકાર્બોનાઇઝેશન અને સંકલિત ઊર્જા પ્રોજેક્ટ્સને આવરી લેતી સિંગલ પેટ્રોલિયમ લીઝની જોગવાઈ કરે છે; ૧૮૦ દિવસમાં લીઝના નિર્ણયો ફરજિયાત સાથે સમયબદ્ધ મંજૂરીઓ; ૩૦ વર્ષ સુધીની લાંબા ગાળાની લીઝ સ્થિરતા, જે ક્ષેત્રના આર્થિક જીવનકાળ સુધી લંબાવી શકાય તેવી છે; ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર શેરિંગ મિકેનિઝમ્સ; અને આર્બિટ્રેશન (મધ્યસ્થતા) અને વળતર સુરક્ષા સહિત રોકાણકાર જોખમ-ઘટાડવાના પગલાં પૂરા પાડે છે.

સ્વચ્છ ઊર્જા અને ઇથેનોલ કાર્યક્રમ

ભારતનો ઇથેનોલ બ્લેન્ડિંગ પ્રોગ્રામ વૈશ્વિક બેન્ચમાર્ક તરીકે ઉભરી આવ્યો છે, જેણે નોંધપાત્ર પરિણામો આપ્યા છે જેમાં ૨૦૧૪ થી ?૧.૫૯ લાખ કરોડની સંચિત વિદેશી હૂંડિયામણની બચત, CO_2 ઉત્સર્જનમાં ૮૧૩ લાખ મેટ્રિક ટનનો ઘટાડો, ૨૭૦ લાખ મેટ્રિક ટન ક્રૂડ ઓઈલનું પ્રતિસ્થાપન, ઓઈલ માર્કેટિંગ કંપનીઓ દ્વારા ઇથેનોલ ડિસ્ટિલર્સને ?૨.૩૨ લાખ કરોડની ચુકવણી અને ખેડૂતોને સીધા ?૧.૩૯ લાખ કરોડની ચુકવણીનો સમાવેશ થાય છે. બાયોફ્યુઅલ, ગ્રીન હાઇડ્રોજન, ટકાઉ ઇંધણ અને ઉભરતી ઓછી કાર્બન ટેકનોલોજી IEW ૨૦૨૬ માં ચર્ચાઓમાં મુખ્ય સ્થાને રહેશે.

'બોર્ડર ૨' ને ૩૧ દિવસમાં બનેલી ફિલ્મ સાથે ટક્કર આપવામાં આવશે

સની દેઓલની "બોર્ડર ૨," વર્ષની સૌથી અપેક્ષિત ફિલ્મોમાંની એક, તેની રિલીઝ પહેલા જ હેડલાઇન્સ બનાવી રહી છે. ચાહકો આ દેશભક્તિ ફિલ્મ માટે ખૂબ જ ઉત્સાહિત છે, જે ૨૩ જાન્યુઆરીએ સિનેમાઘરોમાં આવવાની છે. તાજેતરમાં, ફિલ્મનું આઇકોનિક ગીત "ઘર કબ આઓગે" રિલીઝ થયું હતું, જે દર્શકોના હૃદયને સ્પર્શી ગયું હતું અને સોશિયલ મીડિયા પર વ્યાપક પ્રશંસા મેળવી હતી. પરંતુ હવે, "બોર્ડર ૨" નો રસ્તો એટલો સરળ લાગતો નથી. એવું કહેવામાં આવી રહ્યું છે કે દક્ષિણ ભારતીય ઐતિહાસિક એક્શન ડ્રામા "દ્રૌપદી ૨" પણ આ જ દિવસે રિલીઝ થઈ રહી છે, જેના કારણે તે સીધી બોક્સ ઓફિસ સ્પર્ધામાં ઉતરી રહી છે.

"દ્રૌપદી ૨" વિશે સૌથી રસપ્રદ વાત એ છે કે તેનું અત્યંત ટૂંકું શૂટિંગ શેડ્યૂલ. એક મુલાકાતમાં, ફિલ્મના દિગ્દર્શક મોહન જી. ક્ષત્રિયને ખુલાસો કર્યો કે આખી ફિલ્મ ફક્ત ૩૧ દિવસમાં શૂટ થઈ ગઈ છે. તેમણે કહ્યું, "અમે ફિલ્મ ૩૦ દિવસમાં પૂર્ણ કરવાનું આયોજન કર્યું હતું, પરંતુ ચોક્કસ સંજોગોને કારણે, અમારે એક વધારાનો દિવસ શૂટ કરવો પડ્યો." ફિલ્મનો કુલ રનટાઇમ ૨ કલાક અને ૩૯ મિનિટ છે. નોંધનીય છે કે, વાર્તાના ફક્ત ૮ થી ૯ મિનિટ વર્ષ ૨૦૨૫ માં સેટ છે, જ્યારે બાકીની વાર્તા દર્શકોને ૧૪મી સદીમાં લઈ જાય છે, જ્યાં શક્તિ, સંઘર્ષ અને ઇતિહાસના ઘણા મહત્વપૂર્ણ પાસાઓ દર્શાવવામાં આવ્યા છે.

'દ્રૌપદી ૨' એક ઐતિહાસિક એક્શન ડ્રામા છે જેમાં રિચાર્ડ ઋષિ અને રક્ષા ઇન્દુસન મુખ્ય ભૂમિકામાં છે. આ ફિલ્મનું દિગ્દર્શન મોહન જી. ક્ષત્રિય દ્વારા કરવામાં આવ્યું છે, જેમણે જણાવ્યું હતું કે પટકથા ઇતિહાસકાર અજ્ઞલ કંદર દ્વારા લખાયેલા પુસ્તક 'મૂન્દ્રમ વલ્લાલા મહારાજા' પરથી પ્રેરિત છે. દિગ્દર્શકના જણાવ્યા મુજબ, "ફિલ્મમાં દર્શાવવામાં આવેલી મુખ્ય ઐતિહાસિક ઘટનાઓ સંપૂર્ણપણે તથ્યો પર આધારિત છે. જોકે, મેં પાત્રોમાં ઊંડાણ ઉમેરવા માટે સિનેમેટિક ફિક્શનનો ઉપયોગ કર્યો છે." તેમણે એમ પણ કહ્યું કે સ્ક્રિપ્ટને અંતિમ સ્વરૂપ આપવામાં તેમને લગભગ એક વર્ષનો સમય લાગ્યો, કારણ કે તેમને આ વિષય પર વ્યાપક સંશોધન કરવા માટે અસંખ્ય ઇતિહાસકારો અને નિષ્ણાતો સાથે મુલાકાત કરવી પડી હતી.

'દ્રૌપદી ૨' ૨૦૨૦ ની તમિલ ફિલ્મ 'દ્રૌપદી' ની સિક્વલ છે. પહેલા ભાગમાં રિચાર્ડ ઋષિ પણ મુખ્ય ભૂમિકામાં હતા, જેમાં શીલા રાજકુમાર મહિલા મુખ્ય ભૂમિકામાં હતા. ફિલ્મને રિલીઝ થયા પછી મોટાભાગે નકારાત્મક સમીક્ષાઓ મળી હતી અને જાતિવાદને લગતા મોટા વિવાદને કારણે તે સમાચારમાં રહી હતી. ટીકાકારોએ ફિલ્મ પર જાતિ આધારિત વિચારધારા અને સામાજિક વિભાજનને પ્રોત્સાહન આપવાનો આરોપ લગાવ્યો હતો. આમ છતાં, તમામ વિવાદો છતાં, ફિલ્મે બોક્સ ઓફિસ પર સારું પ્રદર્શન કર્યું અને વ્યાપારી રીતે સફળ સાબિત થઈ. માત્ર ૫૦ લાખના બજેટમાં બનેલી આ ફિલ્મે વિશ્વભરમાં ?૧૦ કરોડની કમાણી કરી.

બોક્સ ઓફિસ પર કયું ફિલ્મ જીતશે?

એક તરફ સની દેઓલની દેશભક્તિ અને ભાવનાત્મક "બોર્ડર ૨" અને બીજી તરફ ઐતિહાસિક અને એક્શનથી ભરપૂર "દ્રૌપદી ૨" સાથે, ૨૩ જાન્યુઆરીએ દર્શકો પાસે વિકલ્પોની કોઈ કમી રહેશે નહીં. બોક્સ ઓફિસ પર આ ટક્કરમાં કઈ ફિલ્મ જીતે છે અને કઈ ફિલ્મ દર્શકોના દિલ જીતે છે તે જોવું રસપ્રદ રહેશે.

ભારત વિરુદ્ધ ન્યુઝીલેન્ડ શ્રેણીની પહેલી મેચ ૧૧ જાન્યુઆરીએ બરોડામાં રમાશે

ભારત વિરુદ્ધ ન્યુઝીલેન્ડ મેચનો સમયઃ ભારતીય ક્રિકેટ ટીમ ટૂંક સમયમાં વર્ષ ૨૦૨૬ ની તેની પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય મેચ રમવા જઈ રહી છે. જ્યારે ખેલાડીઓ હાલમાં વિજય હજારે ટ્રોફીમાં રમી રહ્યા છે, અને તેથી ચર્ચા છે, તેઓ હજુ સુધી આંતરરાષ્ટ્રીય મેચ માટે મેદાનમાં ઉતર્યા નથી. ટીમ ઈન્ડિયા મેદાનમાં ઉતરે તે પહેલાં વધુ સમય લાગશે નહીં. ચાલો તમને ભારત વિરુદ્ધ ન્યુઝીલેન્ડ વનડે શ્રેણીનો સંપૂર્ણ સમયપત્રક જણાવીએ, જેમાં મેચ ક્યાં રમાશે અને તેનો શરૂઆતનો સમય પણ શામેલ છે. કૃપા કરીને આ માહિતી પર ધ્યાન આપો, નહીં તો તમે મેચના દિવસે ચૂકી શકો છો.

ભારત વિરુદ્ધ ન્યુઝીલેન્ડ શ્રેણી ૧૧ જાન્યુઆરીએ શરૂ થશે. પહેલી મેચ બરોડામાં રમવાની છે. ટીમ ઈન્ડિયા ટૂંક સમયમાં ત્યાં પહોંચશે અને પોતાની તૈયારીઓ શરૂ કરશે. શ્રેણીની બીજી મેચ ૧૪ જાન્યુઆરીએ રાજકોટમાં રમાશે. શ્રેણીની ત્રીજી અને અંતિમ મેચ ૧૮ જાન્યુઆરીએ ઇન્દોરના હોલકર સ્ટેડિયમમાં રમાશે, જે શ્રેણીના અંતને ચિહ્નિત કરશે. બધાની નજર આ શ્રેણીમાં શુભમન ગિલના પ્રદર્શન પર રહેશે, જેમાં રોહિત શર્મા અને વિરાટ કોહલીનો પણ સમાવેશ થાય છે. ગિલનું બેટ હાલમાં શાંત છે અને તે કોઈ રન બનાવી રહ્યો નથી.

દરમિયાન, મેચ શરૂ થવાના સમયની વાત કરીએ તો, શ્રેણી ભારતમાં યોજાશે, તેથી મેચ બપોરે ૧:૩૦ વાગ્યે શરૂ થશે અને મોડી સાંજ સુધી ચાલશે. બધી મેચ બપોરે ૧:૩૦ વાગ્યે શરૂ થશે, ટોસ બપોરે ૧ વાગ્યે ટોસના અડધા કલાક પહેલા થશે. મેચો પણ રાત્રે ૯ વાગ્યાની આસપાસ સમાપ્ત થશે, સિવાય કે તે સંપૂર્ણ ૫૦-ઓવર ફોર્મેટ હોય. સારી વાત એ છે કે બધી મેચ એક જ સમયે રમાશે, તેથી દરરોજ શેડ્યૂલ બદલવાની જરૂર રહેશે નહીં.

બીસીસીઆઇએ તાજેતરમાં જ શ્રેણી માટે ટીમ ઈન્ડિયાની જાહેરાત કરી છે. શુભમન ગિલ ફરી એકવાર કેપ્ટન છે, અને રોહિત શર્માને પણ વિરાટ કોહલી સાથે શ્રેણી માટે પસંદ કરવામાં આવ્યો છે. જ્યારે શ્રેયસ ઐયરને શ્રેણી માટે ઉપ-કેપ્ટન તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા છે, તે ફક્ત ત્યારે જ રમી શકશે જો તે સંપૂર્ણપણે ફિટ હશે. શ્રેયસે વિજય હજારે ટ્રોફીમાં મેચ રમીને આ સાબિત કર્યું છે, પરંતુ બીસીસીઆઇ શું વિચારે છે તે જોવાનું બાકી છે. બીસીસીઆઈએ એ પણ માહિતી આપી છે કે હાર્દિક પંડ્યા આ શ્રેણીનો ભાગ નથી કારણ કે ફેબ્રુઆરીમાં યોજાનાર ટી૨૦ વર્લ્ડ કપ માટે તેના વર્કલોડનું સંચાલન કરવામાં આવી રહ્યું છે.

વિશ્વની ભૂખ સંતોષશે અનાજનો વિક્રમી ભંડાર

આજે જ્યારે ભારતના ખેડૂતો અતિવૃષ્ટિ અને અનિયમિત હવામાનના મારથી ભારે નુકસાન વેઠી રહ્યા છે અને રાહત પેકેજોની જરૂરિયાત ઊભી થઈ છે, ત્યારે વૈશ્વિક સ્તરેથી આવતા એક અહેવાલે વિશ્વને આવરી લેતી નિરાશાના વાદળો વચ્ચે આશાનું એક મજબૂત કિરણ ફેલાવ્યું છે. સંયુક્ત રાષ્ટ્રના ખાદ્ય અને કૃષિ સંગઠન (હ્રઈં) ના તાજા અહેવાલ મુજબ, આગામી વર્ષમાં વૈશ્વિક અનાજ ઉત્પાદન એક નવા જ ઐતિહાસિક રેકોર્ડ સ્તરે પહોંચવાનો અંદાજ છે. મોંઘવારી, આબોહવા પરિવર્તન સંબંધિત આપત્તિઓ અને ખાદ્ય અસુરક્ષાના વિશ્વવ્યાપી પડકારોની પૃષ્ઠભૂમિમાં, આ સમાચાર ખરેખર જનહિત અને આર્થિક સ્થિરતા માટે મહત્વપૂર્ણ અને હૃદયસ્પર્શી છે.

આ આંકડાઓ માત્ર કાગળ પરના અંકો નથી, પરંતુ તે વિશ્વની ભૂખ અને કુપોષણથી પીડાતી મોટી વસ્તી માટે સાચા અર્થમાં રાહતનો સંદેશ છે. અહેવાલ સૂચવે છે કે ૨૦૨૫માં વૈશ્વિક અનાજ ઉત્પાદન ૪.૪ ટકાના નોંધપાત્ર દરથી વધીને ૨૯૯ કરોડ ટનના વિક્રમી સ્તરે પહોંચી શકે છે. આ વધારો માત્ર એક જ અનાજ પૂરતો સીમિત નથી, પરંતુ ઘઉં, મકાઈ અને ડાંગર (ચોખા) ત્રણેય પ્રમુખ અનાજના ઉત્પાદનમાં વધારો થવાની આશા છે. જવ જેવા અન્ય અનાજ ની પેદાશ પણ વધશે. જોકે, સૌથી વધુ વૃદ્ધિ મકાઈના પાકમાં અપેક્ષિત છે, જ્યારે ડાંગર પણ ઓછી વૃદ્ધિ સાથે વિક્રમી ઉત્પાદન નોંધાવશે. આ બહુવિધ અનાજના ઉત્પાદનમાં થતો વધારો વૈશ્વિક ખાદ્ય સુરક્ષાની મજબૂતાઈ દર્શાવે છે.આ સારા ઉત્પાદન સીધો અને સૌથી મોટો લાભ બજારમાં ઘટતી કિંમતોના રૂપમાં જોવા મળશે. જ્યારે પુરવઠો વધે છે, ત્યારે કિંમત સામાન્ય રીતે સ્થિર થાય છે કે ઘટે છે, જેનાથી ગરીબ અને મધ્યમ વર્ગને સીધો ફાયદો થાય છે. ઘટતી કિંમતો અનાજના વપરાશને પણ પ્રોત્સાહન આપશે. અંદાજ છે કે ૨૦૨૫-૨૬માં વૈશ્વિક અનાજ વપરાશ ૨૯૨.૯ કરોડ ટન સુધી પહોંચી શકે છે, જે ગયા વર્ષ કરતાં લગભગ ૧.૮ ટકા વધુ છે. આ વપરાશમાં વધારો માત્ર માનવ ખોરાક તરીકે જ નહીં, પરંતુ પશુઓના ચારા તરીકેના ઉપયોગમાં પણ થવાનો છે. પરિણામે, અનાજનો સંગ્રહ અથવા ભંડાર પણ વધીને ૯૧.૬ કરોડ ટનના વિક્રમી સ્તરે પહોંચી જશે, જે ૨૦૧૭-૧૮ પછીનું સૌથી ઊંચું સ્તર હશે. અનાજનો આ વિશાળ ભંડાર ભવિષ્યના આબોહવા આંચકાઓ સામે વિશ્વને એક મજબૂત બફર પૂરો પાડશે.

ઉત્પાદન અને ભંડારમાં વૃદ્ધિની સાથે વૈશ્વિક અનાજ વેપારમાં પણ સુધારો થવાની આશા છે. ૨૦૨૫-૨૬માં અનાજનો વેપાર ૩.૨ ટકા વધીને લગભગ ૫૦ કરોડ ટન સુધી પહોંચવાનો અંદાજ છે. ખાસ કરીને ઘઉંનો વેપાર તો ૫.૧ ટકાના દરથી વધીને એક નવા સીમાચિહ્ન પર પહોંચવાની શક્યતા છે. એશિયાઈ દેશોમાં ઘઉંની સતત વધતી માંગ આ વૃદ્ધિનું મુખ્ય ચાલક બળ બનશે. દુનિયાના અનાજ બજાર માટે એક બીજો અત્યંત સુખદ સમાચાર એ છે કે વિવિધ દેશો દ્વારા અનાજની નિકાસ પર લાદવામાં આવેલા પ્રતિબંધો અને નિયંત્રણો હવે ધીમે ધીમે હળવા થઈ રહ્યા છે. આર્જેન્ટિના, ભારત અને રશિયા જેવા મુખ્ય નિકાસકાર દેશોએ નિકાસ પરના નિયંત્રણો ઘટાડવાનું શરૂ કરી દીધું છે. આ શિથિલતા વૈશ્વિક ખાદ્ય પુરવઠા સાંકળને મજબૂત બનાવશે અને બજારમાં પારદર્શિતા લાવશે.આ આશાવાદી સંકેતો સ્પષ્ટપણે સૂચવે છે કે ૨૦૨૫નું વર્ષ વિશ્વ માટે ખાદ્ય સુરક્ષા અને આર્થિક સ્થિરતા લાવવાનું વર્ષ બની શકે છે. ઉત્પાદન વધારાનો આ માર્ગ પશુપાલન અને ડેરી ઉદ્યોગને પણ ગતિ આપશે, જેનાથી ગ્રામીણ અર્થવ્યવસ્થાને બળ મળશે.

-સુરેશ ભટ્ટ

દરિયાઈ જહાજોના બાંધકામની અતિપ્રાચીન ટેકનોલોજી

ગુજરાતની ધરતીનો સમુદ્ર સાથેનો સંબંધ સહૂબ્દીઓ જૂનો છે. ઘોઘા, ભરૂચ, ખંભાતથી માંડી માંડવી સુધીના બંદરોએ દેશી વહાણવટ, વેપાર અને નૌકા નિર્માણની સમૃદ્ધ પરંપરા ઊભી કરી, જે ભારતને વિશ્વ સાથે જોડતી રહી

ગુજરાતના પ્રાચીન બંદરો ભારતના દરિયાઈ ઇતિહાસના આધારસ્તંભ રહ્યા છે. અરબી સમુદ્રના લાંબા કિનારે વસેલું ગુજરાત હજારો વર્ષોથી સમુદ્રી વેપાર, સંસ્કૃતિ અને નૌકાનિર્માણનું મુખ્ય કેન્દ્ર રહ્યું છે. અહીંના બંદરોએ ભારતને પશ્ચિમ એશિયા, આફ્રિકા અને યુરોપ સાથે જોડ્યા. સિંધુ સભ્યતા કાળનું લોથલ બંદર ગુજરાતનું સૌથી પ્રાચીન અને વૈજ્ઞાનિક રીતે વિકસિત બંદર માનવામાં આવે છે. આશરે ૪૫૦૦ વર્ષ પહેલાં બનાવાયેલું આ બંદર વિશ્વનું પ્રથમ ઓળખાયેલું ડોકયાર્ડ ગણાય છે. અહીંથી મણકા, તાંબું અને કપાસ જેવા ઉત્પાદનો મેસોપોટેમિયા સુધી પહોંચતા હતા. લોથલમાં જ્વારભાટા નિયંત્રણ અને જહાજ બાંધવાની સુવિધા હતી, જે તે સમયની અદ્યતન ટેકનોલોજી દર્શાવે છે.ભરૂચ (ભરુકચ્છ) પ્રાચીન કાળમાં 'બારીગાઝા' તરીકે ઓળખાતું હતું. ગ્રીક અને રોમન લેખોમાં તેનો ઉલ્લેખ મળે છે. નર્મદા નદીના મુખે આવેલું આ બંદર રોમન સામ્રાજ્ય સાથેના વેપારમાં અતિ મહત્વનું હતું. અહીંથી મસાલા, કપાસ, સુગંધિત દ્રવ્યો અને કિંમતી પથ્થરો નિકાસ થતા.

ખંભાત (કાંભાય) બંદર મધ્યયુગમાં વિશ્વવિખ્યાત હતું. ખંભાતની ખાડીમાં જ્વારભાટાની તીવ્ર ગતિ હોવા છતાં અહીંના ખલાસીઓ દરિયાની ભાષા સારી રીતે સમજતા. આ બંદરથી અરબ, પર્સિયા અને આફ્રિકાની સાથે વિશાળ વેપાર થતો. ખંભાત હસ્તકલા અને મણકા ઉદ્યોગ માટે પણ જાણીતું હતું. ઘોઘા બંદર સૌરાષ્ટ્ર અને ઉત્તર ભારત માટે મહત્વનું દરિયાઈ દ્વાર હતું. દિલ્હી સલ્તનત અને બાદમાં મુગલ કાળમાં ઘોઘા દ્વારા માલસામાનનું પરિવહન થતું. અહીંથી દેશી વહાણો અરબી સમુદ્ર પાર જતા.માંડવી બંદર (કચ્છ) દેશી વહાણવટ અને જહાજ નિર્માણ માટે ખાસ ઓળખ ધરાવે છે.અહીં બનાવાતા લાકડાના જહાજો એન્જિન વિના, ફક્ત પવન અને સઢ પર આધારિત હતા.આ જહાજો આફ્રિકા, અરબ દેશો અને ઝાંઝિબાર સુધી જતા. માંડવી આજે પણ પરંપરાગત જહાજ બનાવવાની કળા માટે પ્રખ્યાત છે.આ બધા બંદરો માત્ર વેપાર કેન્દ્ર નહોતા, પરંતુ સંસ્કૃતિ, ભાષા અને વિચારોના આદાન-પ્રદાનના જીવંત મંચ હતા. ગુજરાતના પ્રાચીન બંદરોએ ભારતને વૈશ્વિક દરિયાઈ નકશા પર મહત્વપૂર્ણ સ્થાન આપ્યું અને સમૃદ્ધ સમુદ્રી વારસો છોડી ગયો.

ભારતના દરિયાઈ ઇતિહાસમાં ગુજરાતનું સ્થાન અનન્ય રહ્યું છે. અરબી સમુદ્રના કિનારે વસેલું ગુજરાત પ્રાચીન કાળથી જ વેપાર, પ્રવાસ અને સંસ્કૃતિના આદાન-પ્રદાનનું કેન્દ્ર રહ્યું. લોથલ જેવા સિંધુસભ્યતા યુગના બંદરથી લઈ મધ્યયુગના ખંભાત અને માંડવી સુધી, અહીંના લોકો સમુદ્રને માત્ર જીવનનિર્વાહનું સાધન નહીં પરંતુ સંસ્કૃતિનો અવિભાજ્ય ભાગ માનતા. પુરાતત્વીય પુરાવાઓ બતાવે છે કે ગુજરાતમાં વહાણ બાંધવાની કળા વૈજ્ઞાનિક સમજ અને પ્રાયોગિક અનુભવથી વિકસેલી હતી. લાકડાની પસંદગી, પાટિયાં જોડવાની પદ્ધતિ, પવનની દિશા અનુસાર સઢ ગોઠવવાની રીતલઆ બધું સ્થાનિક જ્ઞાન પરથી ઊભર્યું હતું.

ઘોઘા અને ભરૂચ બંદરો પ્રાચીન રોમ, ઇજિપ્ત અને અરબ દેશો સાથેના વેપારમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવતા. અહીંથી મસાલા, કપાસ, કિંમતી પથ્થરો અને હસ્તકલા સામગ્રી વિદેશે જતી, જ્યારે સોનાં-ચાંદીના સિક્કા અને અન્ય સામગ્રી ભારત આવતી. ખંભાતનો ખાડી વિસ્તાર ઊંડાણ અને જ્વારભાટાની જાણકારી માટે પ્રસિદ્ધ હતો, ઘોઘાથી માંડી ભરૂચ સુરતના સમુદ્ર કિનારે જહાજ નિર્માણ મોટા પ્રમાણમાં કરવામાં આવતું હતું. ત્યાં બનાવાતા લાકડાના જહાજો મજબૂત, લાંબા પ્રવાસ માટે યોગ્ય અને ઓછા સાધનોમાં ચાલે તેવા હતા.ગુજરાતી ખલાસીઓ પાસે નકશા અને આધુનિક સાધનો નહોતા, છતાં તારાઓ, પવનની ગતિ, સમુદ્રના પ્રવાહ અને પક્ષીઓના વર્તન પરથી દિશા નક્કી કરવાની કુશળતા વહાણના પાટિયાં ખીલોથી નહીં, પરંતુ દોરડા અને ટાંકાની પદ્ધતિથી જોડાતા, જેથી સમુદ્રની લહેરો સાથે જહાજ લવચીક રહે. આ ટેકનિકે જહાજને તૂટવાતા બચાવ્યા હતા. બચાવ્યા હતા આના કારણે લાંબા દરિયાઈ પ્રવાસને શક્ય બનાવ્યા. આ પરંપરા પેઢી દર પેઢી મૌખિક જ્ઞાન રૂપે આગળ વધતી રહી.સમય જતાં વિદેશી શાસકો આવ્યા, નવા સાધનો અને એન્જિન આધારિત વહાણો પ્રચલિત બન્યા, છતાં ગુજરાતની દરિયાઈ ઓળખ અસ્તિત્વમાં રહી. બ્રિટિશ કાળમાં આધુનિક બંદરો વિકસ્યા, પરંતુ દેશી વહાણવટ ધીમે ધીમે ઓછા થવા લાગ્યા. છતાં માંડવી જેવા વિસ્તારોમાં આજે પણ પરંપરાગત જહાજ બનાવવાની કળા જીવંત છે, જે ભારતના સમુદ્રી વારસાની સાક્ષી આપે છે.

એક સમયે અહીં દેશી જહાજ બનતા. એ પહેલા નો ઇતિહાસ હવે જૂની યાદ રૂપે રિપિટ થવાનો છે.૨,૦૦૦ વર્ષ જૂની ટેક્નોલોજીથી બનેલું આઈએનએસવી કૌડિન્ય જહાજ એક પ્રેરણાદાયક પ્રયોગ તરીકે સામે આવ્યું છે. અજંતાની ગુફાઓમાં મળેલા ચિત્રોના આધારે બનાવાયેલું આ જહાજ પ્રાચીન ભારતની નૌકાનિર્માણ કળાને જીવંત કરે છે. લાકડાના પાટિયાંને નાળિયેરના દોરડાથી સીવીને બનાવવામાં આવેલું આ વહાણ કોઈ ખીલા વગર તૈયાર થયું છે. તેમાં એન્જિન કે જીપીએસ નથી; ફક્ત કાપડના સઢ અને પવનની શક્તિ પર આધાર રાખે છે. ૬૫ ફૂટ લંબાઈ અને ૨૨ ફૂટ પહોળાઈ ધરાવતું આ જહાજ ૧૬ ખલાસીઓ સાથે પોરબંદરથી ઓમાન સુધી ૧,૪૦૦ કિલોમીટરનું અંતર લગભગ ૧૫ દિવસમાં કાપવાનું લક્ષ્ય ધરાવે છે.આ જહાજનું નામ મહાન ખલાસી કૌડિન્ય પરથી રાખવામાં આવ્યું છે, જે ભારતના પ્રાચીન દરિયાઈ વેપારના પ્રતિક છે. કારણ કે આજના સમયમાં કોઈને આવા વહાણ ચલાવવાનો અનુભવ નહોતો, ક્રૂ ઘણા મહિનાથી કઠોર તાલીમ લઈ રહ્યો છે. તારાઓની સ્થિતિ, પવનની દિશા અને સમુદ્રના સ્વભાવને સમજવાની તાલીમ તેમને ફરીથી પ્રાચીન જ્ઞાન તરફ લઈ જાય છે. ભારત સરકારે ૨૦૨૩માં આ પ્રોજેક્ટને મંજૂરી આપી, જેથી વિશ્વ સમક્ષ ભારતની પ્રાચીન જહાજનિર્માણ કુશળતા પ્રદર્શિત થઈ શકે. ગોવાની એક કંપનીએ ટાંકા પદ્ધતિથી તેનું નિર્માણ કર્યું છે, જે હજારો વર્ષ પહેલાં પણ ઉપયોગમાં હતી.કૌડિન્ય જહાજની સફર માત્ર એક દરિયાઈ યાત્રા નથી, પરંતુ તે ભારતના ભૂતકાળ અને વર્તમાન વચ્ચેનો સેતુ છે. આ પ્રયત્ન યાદ અપાવે છે કે ટેકનોલોજી ભલે બદલાય, પરંતુ માનવ બુદ્ધિ, કુદરત સાથેનો સંબંધ અને પરંપરાગત જ્ઞાનની કિંમત કદી ઓછી થતી નથી. ગુજરાતના પ્રાચીન વહાણવટના વારસાને આ જહાજ નવી ઓળખ આપે છે અને ભવિષ્યની પેઢીઓને પોતાના સમુદ્રી ઇતિહાસ તરફ ફરી નજર કરવા પ્રેરિત કરે છે.

-સુરેશ ભટ્ટ